

OŠTRO

IZJAVA ZA JAVNOST: Dezinformacijska kampanja o delovanju Oštra potrjuje, da demokratična družba nujno potrebuje zelo kakovostno novinarstvo

Ljubljana, 12. februar 2025 – V preteklih dneh je bil Oštro prek družbenih omrežij in celo med sejo v parlamentu večkrat lažno obtožen cenzure pa tudi blokade uporabniških profilov na družbenih omrežjih. Prav tako anonimneži grozijo članom uredništva prek e-pošte. Vse obtožbe odločno zavračamo kot lažne in neutemeljene. Hkrati opozarjamo na pomen kritične ozaveščenosti in dobre medijske pismenosti v dobi dezinformacij, katerih cilj je spodkopati ključna demokratična načela.

Lažne obtožbe zoper Oštro organizacijo prikazujejo kot cenzorko vsebin na omrežjih Facebook in Instagram. Vsebine, oglase in uporabnike naj bi omejevali in kar po lastni presoji tudi brisali. Nedavno odločitev korporacije Meta, da bo v ZDA ukinila neodvisno preverjanje dejstev na njenih družbenih omrežjih, povezujejo z neuspehom in propadom novinarskih ekip, kot je naša. Vsebine in dejstva naj bi preverjali politično pristransko in netransparentno, s ciljem utišati mnenja drugače mislečih.

Očitajo nam tudi, da se netransparentno financiramo. Da smo prejeli kar 100.000 dolarjev iz ameriškega sklada USAID, s katerimi so nas finančno nagradili za sodelovanje z Meto in cenzuriranje, ki naj bi ga izvajali na družbenih omrežjih.

Nič od tega ne drži. Odločno zavračamo vse trditve, da finančna sredstva pridobivamo na netransparenten način. Oštro se kot neprofitna medijska organizacija financira iz sredstev, pridobljenih na javnih razpisih in pozivih, ter iz lastne dejavnosti, prispevkov in donacij. Ker smo zavezani radikalni transparentnosti delovanja, podatke o virih financiranja in letna poročila redno objavljamo na svojem spletnem mestu, vsi sodelavci uredništva pa morajo poleg kodeksa Društva novinarjev Slovenije spoštovati tudi Oštrov lastni kodeks. Vsa sredstva, ki smo jih pridobili tako v domačem kot tudi v mednarodnem okolju, smo porabili namensko – za novinarstvo – in z njihovo pomočjo uresničili kar nekaj zastavljenih ciljev.

Prav tako ne drži, da Oštro na spletu izvaja cenzuro in na kakršenkoli način omejuje uporabnike družbenih omrežij. Drži, da je Oštro partner Metinega projekta za preverjanje dejstev, ki ga izvajamo prek svojega projekta Razkrinkavanje.si. Toda pri tem delu nimamo ne pogodbenih dolžnosti ne tehničnih zmogljivosti, ki bi nas zavezovale ali nam omogočale kakršnokoli cenzuriranje oziroma brisanje vsebin in uporabniških profilov. Vse to je izključno v domeni korporacije Meta.

1

Naša naloga je, da objave na Metinih platformah, ki so povezane z že objavljenimi 'razkrinki', torej preverbami dejstev, označimo z oceno, tej pa je dodana tudi povezava do integralnega prispevka, v katerem lahko uporabniki dobijo celovite informacije. Uporabniki se sami odločijo, ali bodo prebrali izvirno objavo, dodatni prispevek z več informacijami ali oboje.

Velik del našega delovanja je namenjen izobraževanju javnosti, za katero želimo, da bi v vse bolj kompleksnem digitalnem svetu in medijski krajini znala preverjene informacije ločiti od dezinformacij.

Oštrov novinarski projekt Razkrinkavanje.si je že po prvem letu delovanja, leta 2020, postal prvi slovenski verificirani podpisnik kodeksa [Mednarodne mreže za preverjanje dejstev \(IFCN\)](#), ki povezuje več kot 170 organizacij po svetu. IFCN pogoje izpolnjevanja standardov preverja vsako leto znova in Oštro je doslej prestal vse preverbe. Od leta 2023 smo tudi člani [Evropske mreže za standarde preverjanja dejstev \(EFCSN\)](#), organizacije, ki skrbi za poenotenje poklicnih standardov v boju proti dezinformacijam in združuje evropske neodvisne organizacije za preverjanje dejstev, s katero smo sodelovali tudi pri pripravi kodeksa EFCSN, ki ga morajo podpisniki spoštovati pri preverjanju dejstev.

Prepričani smo, da je profesionalno, neodvisno in odgovorno novinarstvo steber demokratične družbe, brez katerega se bo ta zgrudila vase, z njo pa tudi novinarski poklic. Zato gojimo kakovostno novinarstvo, uveljavljamo pravico vedeti kot eno od temeljnih človekovih pravic, širimo novinarsko znanje in prispevamo k vzgoji prihodnjih generacij novinarjev.

Že skoraj šest let prek Inkubatorja za bodoče preiskovalne novinarje vlagamo v profesionalni razvoj slovenskih novinarjev in urednikov. Nekateri izmed več kot 25 so ostali na Oštru, drugi plemenitijo druge medije.

Poleg tega smo v letu 2024 izvedli 30 ciljnih delavnic za uredništva desetih medijev širom Slovenije, ki smo jih tudi prek praktičnega dela seznanjali s preiskovalnim in podatkovnim novinarstvom, preverjanjem dejstev, digitalno varnostjo in drugimi veščinami, tudi s programiranjem. Naše delo so dopolnila še predavanja treh priznanih mednarodnih predavateljev.

Lani smo izvedli tudi pet delavnic preverjanja dejstev z različnimi nevladnimi organizacijami in izobraževalnimi institucijami. Na Hrvaškem smo za preverjanje dejstev usposobili že pet različnih ekip.

Živimo v času izjemnega, a nepredvidljivega razvoja informacijske tehnologije, ki od vseh nas zahteva vse več znanja in kritičnega vrednotenja informacij. Kljub pogostim grožnjam in poskusom spodkopavanja ugleda uredništva, Oštro ostaja neomajno zavezan preiskovanju tem, ki so v javnem interesu, ter neodvisnemu, poglubljenemu in kritičnemu novinarstvu.